

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

PATYČIŲ IR MOBINGO LIGONINĖSE PAPLITIMO IR PREVENCIJOS ANALIZĖ

Darbo autorė. Ugnė LOKYTĖ, Išplėstinės praktikos slaugos magistrantūros programa, II kursas.

Darbo vadovai. Prof. dr. Natalja ISTOMINA (vadovas), lekt. Rytis JANKAUSKAS (konsultantas), VU MF Sveikatos mokslų institutas, Slaugos katedra.

Darbo tikslas. Įvertinti patyčių ir mobingo paplitimą ir prevenciją Lietuvos ligoninėse.

Darbo metodika. Gavus autorių leidimą ir Vilniaus universiteto mokslinių tyrimų etikos komiteto nutarimą, buvo atliktas kiekybinis tyrimas. Jam atlikti naudoti 2 standartizuoti klausimynai. Minėtame instrumente buvo naudojama nauja mobingo skalė skirta akademiniam personalui aukštojo mokslo institucijose ir negatyvių veiksmų klausimynas patyčioms įvertinti. Validuotas klausimynas sudarytas skalės principu iš 32 teiginių. Tiriamieji – Lietuvos ligoninėse dirbantys slaugytojai, gydytojai rezidentai bei gydytojai. 2024 m. vasario-kovo mėnesiais buvo atliktas duomenų rinkimas. Duomenys renkami socialiniuose tinkluose (specializuotose grupėse, kur dalyvauja tik medikai), anketa nusiųsta į 17 Lietuvos ligoninių bei į 11 medikų organizacijų/draugijų su prašymu pasidalinti. Tyrime dalyvavo 306 respondentai. Tyrimo duomenų statistinė analizė atlikta naudojant Microsoft Office 365 ir IBM SPSS Statistics 24.0 programų paketus.

Rezultatai. Tyrime dalyvavo 204 (66,7 proc.) moterys ir 102 (33,3 proc.) vyrai. Slaugytojai sudarė 39,5 proc., gydytojai rezidentai 30,7 proc., o gydytojai 29,7 proc. visų apklaustųjų. Didžiausią dalį sudarė 20-39 m. amžiaus (67 proc.) respondentai, aukštąjį universitetinį išsilavinimą turintys (76,5 proc.) bei respondentai turintys darbo stažą nuo 1 iki 5 metų (40,2 proc.). Apklausus Lietuvos ligoninių darbuotojus apie jų kolegų ar vadovų elgesį, nustatyta, kad dažniausiai sutinkama mobingo forma – ignoravimas ar erzinimas (dažnai ar kasdien patiria 24,2 proc. respondentų), ir nepagrįstas veiklos kritikavimas (dažnai ar kasdien patiria 21,6 proc. respondentų). Įvertinus tiriamųjų atsakymus apie jų darbovietėje taikomas patyčių ir mobingo prevencijos priemones, nustatyta, kad tokios priemonės nebuvo taikomos 52,6 proc. respondentų (n=161) darbovietėse, o taikomos – 47,7 proc. respondentų darbovietėse (n=145). Pastarųjų teigimu, ligoninėse dažniausiai taikomi mobingo ir patyčių prevencijos mokymai (atitinkamai 32,7 proc. ir 26,8 proc. apklaustųjų), rečiau – psichosocialinės ir fizinės darbo aplinkos gerinimas (19,6 proc.) bei socialinių įgūdžių kompetencijos kėlimas (11,1 proc.). 2 proc. apklaustųjų darbovietėse buvo taikomos kitos priemonės – susirinkimai, anoniminių anketų pildymas, nemokamos psichologo konsultacijos, informaciniai plakatai. Patyčių atvejų dažnio koreliacija su sociodemografiniais kriterijais parodė, kad 20-39 m. darbuotojai pasižymėjo didesniais su darbu susijusių patyčių balais, nei

40–59 m. darbuotojai ($p < 0,001$) bei 60-ies ir vyresni darbuotojai ($p < 0,001$). Tyrimas atskleidė, kad gydytojai rezidentai pasižymėjo didesniais su darbu susijusių patyčių balais, nei slaugytojai ($p < 0,001$) bei gydytojai ($p < 0,001$).

Išvados. Nustatyta, kad didžiausias patyčių paplitimas yra su darbo santykiais susijusiomis temomis, bet pasitaiko ir su asmeniu susijusios patyčios bei fiziškai bauginančios patyčios. Tuo tarpu, dažniausiai pasitaikančios mobingo formos iš vadovų ar kolegų yra: ignoravimas ar erzinimas ir nepagrįstas veiklos kritikavimas. Formuojant išvadas, rezultatai atskleidė, kad mobingo sąvoka darbo įstatymuose nėra apibrėžta, daugiau nei pusės respondentų darbovietėse nėra taikomos jokios patyčių ir mobingo prevencijos priemonės, o respondentų, kurių darbovietėse prevencijos priemonės yra taikomos, dažniausia prevencijos priemonė yra patyčių ir mobingo prevencijos mokymai. Įvertinus patyčių ir mobingo atvejų dažnio koreliaciją su sociodemografiniais duomenimis, nustatyta, kad patyčias dažniau patiria jaunesnio amžiaus specialistai, dažniau jas patiria gydytojai rezidentai bei specialistai, turintys mažesnę darbo stažą.

Raktažodžiai. Mobingas darbo vietoje; patyčios ir mobingas Lietuvos ligoninėse; mobingas tarp slaugytojų; sveikatos specialistų ignoravimas; erzinimas ir nepagrįstas veiklos kritikavimas.